

peccatum. Nam, eo ipso quod aliquis est membrum alicujus Reipublicæ, obligatur in conscientia ad servandas leges ejus; sed statuta et constitutiones sunt leges hujus religionis; ergo, eo ipso quod quis est membrum religionis, obligatur in conscientia ad servandas illas; ergo non potest vitare peccatum saltem veniale in earum transgressione, nisi ex dispensatione, vel justa epikeia. Confirmatur, nam *turpis est pars, quæ discordat a toto*; quæ proportio sufficit ad culpam venialem, juxta vulgarem sententiam Augustini communiter receptam in materia de legibus; sed hanc improportionem incurrit religiosus quoties ex puro arbitrio aut negligentia transgreditur regulam; ergo. Propter hæc dicunt aliqui, religiosum transgredientem quodcumque statutum regulæ, etiam minimum, non excusari a culpa veniali, quantumcumque institutor expresse declaret regulam non obligare etiam ad veniale. Quia, licet per se et directe obligare nolit, non potest excludere naturalem obligationem, quæ indirecte sequitur, posita lege, sicut legislator, quantumcumque nolit se obligare, tenetur servare legem a se latam, ex illo principio naturali: *Patere legem quam ipse tuleris*. Vel sicut dispensatus in lege positiva valide et sine causa, peccat, saltem venialiter, utendo dispensatione, ratione illius principii, *Turpis est pars, etc.*

12. *Contraria sententia vera.* — *Quomodo vera sit hæc sententia in commissione contra regulam.* — Sed hæc sententia mihi non placeat, quia repugnat menti et intentioni talium religionum et auctorum earum, et inutiles reddit conatus eorum; quid enim refert, propter majorem securitatem, et ad tollendos laqueos nolle directe obligare ad culpam venialem, si eo ipso necessario inciditur in eandem obligationem alio titulo, præsertim cum id sine sufficienti fundamento dicatur, ut ostendam? Dico ergo, facile intelligi posse in hac transgressione, per se loquendo, non esse culpam venialem, licet per accidens frequenter incurratur. Declaro utrumque, distinguendo duplicem transgressionem, per commissionem, vel omissionem, et in utraque distinguendo duo, scilicet opus, et quod sine licentia fiat, et omittere petitionem licentiæ ad id faciendum. Quando ergo actus, qui fit, est prohibitus per regulam, et supponitur non malus de se, nec per ecclesiasticam prohibitionem (alioquin habebit aliunde malitiam, non ex regula), tunc considerandum est motivum propter quod fit talis actus; nam si illud revera est

honestum, actus nullum peccatum erit, quia sola oppositio ad regulam, vel ommissio petitionis licentiæ, non est circumstantia sufficiens ad vitandum actum, cum non sit talis prohibitio quæ ex intentione prohibentis reddat actum malum, quia hoc ipse declarat cum dicit nolle obligare in conscientia. Quia vero raro contingit religiosum operari ex motivo honesto, quando operatur contra regulam, sed ex aliqua otiositate vel delectatione, ideo frequenter hoc non fit sine culpa veniali.

13. *Quomodo item vera in omissione regulæ.* — Idem cum proportionem dicendum est de omissione regulæ contraria, nam ex illo capite non est mala solum quia prohibita, et ideo non est per se mala; per accidens autem erit ex voluntate, qua est voluntaria. Quod duobus modis esse potest, scilicet, vel in actu positivo, qui est causa ejus, vel in se. Priori modo judicanda est juxta qualitatem actus; ut si quis omittat orationem, hoc tempore injunctam per regulam, propter studium, considerandum est quo motivo vacetur studio; nam si sit honestum, et cum aliis circumstantiis intrinsece requisitis ad talem actum, ex solo capite illius omissionis non est malum, quia ipsa ommissio per se mala non est, et ita nullum ibi intervenit peccatum. Quia vero motivum honestum non inducit ad agendum contra regulam, ideo frequenter talis actus est culpabilis ratione extrinseci finis. Quod si ommissio consideretur ut in se voluntaria, subdistinguendum est, nam potest esse voluntaria tantum indirecte, quia non advertit, quamvis posset; et tunc censeo semper excusari omnem culpam in tali omissione, etiamsi interveniat aliqua negligentia in considerando; quia hæc ipsa negligentia, licet sit minus perfecta, non est mala, quia nec est intrinsece mala, neque intervenit prohibitio quæ reddat illam malam. Imo, licet illa inadvertentia vel negligentia proveniat ex præcedente occupatione alias culpabili, non fiet inde ommissio mala; quia illa præcedens culpa non est causa talis omissionis, et licet sit causa ejus, non inde aggravatur in malitia sua, cum aliunde ipsa ommissio in se mala non sit. Potest denique ipsa ommissio esse directe et in se voluntaria, ut si quis nolit, verbi gratia, orare; et tunc licet objectum illius volitionis non sit malum, quia illa ommissio in se mala non est, de ipso tamen actu volendi seu nolendi, prout in individuo fit, judicandum est juxta motivum ejus, nam si sit honestum, etiam voluntas erit honesta; si autem sit turpe, erit voluntas

mala; si denique sit indifferens, ut delectatio aliqua, vel fuga alicujus laboris, actus erit in individuo otiosus, et consequenter peccatum veniale. Et hujusmodi frequentius esse solent tales omissiones; fiunt enim ex quadam animi tepiditate ad superandam aliquam difficultatem; et ideo practice vix fiunt sine aliqua culpa veniali, non propter obligationem regulæ, sed propter irrationabilem volendi vel nolendi modum in individuo. Quod patet, nam in actibus etiam consiliorum contingere potest hic modus peccandi venialiter, ut si quis directe nolit esse religiosus, otiose et sine ulla rationabili causa habendo hunc actum.

14. *Quomodo denique sit vera in omissione licentiæ petendæ.* — Idem judicium est de omissione petendi licentiam, quæ semper conjungitur cum hujusmodi regulæ transgressione; imo in illa maxime consistit. Nam, si actus præscriptus a regula ommitteretur, vel contrarius fieret cum licentia Prælati, non esset transgressio; ergo si quid malitiæ est in tali actu, videtur maxime consistere in non petenda licentia. Considerandum ergo est quomodo omittatur ejus petitio, an directe vel indirecte, et applicanda est doctrina tradita; nam hæc etiam ommissio in se mala non est, cum obligatio ad talem licentiam petendam solum sit ex regula quæ ad culpam non obligat, ut supponimus. Potest etiam interdum contingere ut, petita licentia, et non obtenta, quis operetur vel omittat contra regulam; et tunc est nonnullum periculum contemptus, de quo statim disputabimus sequenti capite; secluso autem contemptu, etiam tunc non est per se mala illa operatio vel ommissio, sed judicandum de illa est juxta motivum operandi, et regulas positas, quia etiam tunc actus non est intrinsece malus, neque etiam intervenit sufficiens prohibitio, quæ illum reddat malum; suppono enim Prælatum negando licentiam non imponere novum præceptum obligans in conscientia, nam tunc esset nova obligatio, sed non ex vi regulæ.

15. *Ad rationem dubitandi in num. 11.* — *Ad confr. ibid.* — Ad rationem ergo dubitandi respondetur, membrum communitatis obligari quidem ad servandas leges communitatis, non tamen aliter quam illæ obligent; si ergo illæ ita sunt impositæ, ut in conscientia non obligent, nemo suscipit majorem obligationem eo quod talem statum profiteatur. Ad confirmationem respondetur, cum dicitur turpem esse partem, etc., si per hoc significetur operatio contra rectam rationem, intelligen-

dum esse illud principium, quando pars non conformatur toti in observatione legis obligantis in conscientia, quia tantum hujusmodi lex continet rectitudinem rationis necessariam ad honestatem morum; et ideo in præsentibus non habet locum hoc principium ita intellectum, sed ad summum potest dici religiosus transgressor regulæ esse imperfecta pars, atque adeo turpis latiori modo, quia imperfectio latius patet quam venialis culpa. Posset etiam incurrere turpitudinem peccati ex illo principio, ratione scandali et infamiæ religionis, et pro illius qualitate erit major vel minor turpitudine. Denique alio etiam modo potest hæc pars turpis vocari, si velit ita esse transgressor regulæ, ut non subiaceat pænæ seu disciplinæ religiosæ; nam in hoc jam discordaret a toto in eo ad quod in conscientia tenetur, ut supra explicatum est.

CAPUT IV.

UTRUM RELIGIOSUS TENEATUR SUB PRÆCEPTO AD NON CONTEMNENDAM REGULAM, ET CONSEQUENTER AN TENEATUR AD PROGREDIENDUM IN VIA PERFECTIONIS SECUNDUM REGULAM.

1. *Pars affirmans, ejusque auctores.* — Communis sententia Doctorum est, quamvis religiosus non peccet per se transgrediendo regulam, si tamen id faciat ex contemptu, esse peccatum mortale, etiam in minimis. Quamvis enim hoc ultimum non omnes asserant, tamen D. Bernardus, qui videtur esse præcipuus auctor illius sententiæ, ita expresse loquitur in lib. de Præcepto et dispensatione, enique absolute sequuntur D. Thomas, dict. 2. 2. q. 186, art. 9, et hinc forte in constitutionibus sui Ordinis, cum sæpe dicatur eas ad mortale non obligare, semper exceptio fit de contemptu; item Bonaventura, tom. 1 Opusc., lib. 2 Pharetræ, c. 44, et plures alii quos retuli in opere de Legibus, lib. 3, c. 28, n. 2. Explicans autem D. Thomas hunc contemptum, ait transgressionem regulæ non obligare ad mortale, nisi propter contemptum regulæ; quia hoc directe contrariatur professioni per quam aliquis vovit regularem vitam; unde sentit tunc aliquid in particulari fieri contra regulam ex contemptu, quando simpliciter tota regula contemnitur, et ex illo absoluto contemptu derivantur particulares transgressionem. Per contemptum autem regulæ videtur D. Thomas intelligere absolutum propositum non servandi illam, seu vivendi ita libere, ac si illa non

esset. Quod apertius declarat in solutione ad tertium, dicens: *Tunc aliquis transgreditur ex contemptu, quando voluntas ejus renuit subijci regulæ, et ex hoc procedit ad faciendum contra regulam.* Sentit igitur D. Thomas hunc actum, *Nolo servare regulam*, in religioso esse peccatum mortale, et consequenter teneri religiosum ex vi suæ professionis ad habendum propositum servandi suam regulam; quam obligationem fundat in voto, quod religiosus facit, regularis vitæ. Et hinc, q. 184, art. 5, ad secundum, dicit religiosum non profiteri se esse perfectum, sed tendere ad perfectionem, et ideo non esse mendacem, licet imperfectus sit; committere autem mendacium et simulationem, *ex eo quod ab intentione perfectionis animum revocat.* Et quamvis non declaret illud mendacium esse peccatum mortale, tamen id plane sentit, quia tale mendacium est contra votum in materia gravi. Unde Cajetanus ibi: *Tales (inquit) videntur in statu peccati mortalis in littera hac poni tanquam mendaces et simulatores facti.* Et infra declarat, ut non revocetur animus religiosi ab intentione proficiendi, necessarium esse ut religiosus habeat intentionem vivendi secundum regulam et constitutiones, idque satis esse, quamvis in multis interdum delinquat. Sequitur hanc doctrinam Astensis, lib. 6 Summ., tit. 47, quem refert et sequitur Angel., verb. *Religiosus*, num. 27; Armill., verb. *Religio*, num. 3; Tabiena, num. 4. Et idem sentit Navarrus, Comment. 1 de Regularib., numero decimo.

2. *Primum argumentum pro hac parte affirmante.*—Potestque hæc sententia confirmari primo, ex modo vivendi multarum religionum. Nam, juxta regulam S. Benedicti, c. 58, qui profitetur, promittit stabilitatem suam, et conversionem morum suorum, et obedientiam coram Deo et Sanctis ejus. Ubi Turrecrem. advertit tria substantialia monasticæ professionis ibi tangi, scilicet, stabilitatem, conversionem morum, et obedientiam. Hæc autem conversio morum, quam etiam Carthusienses et alii promittunt, ut tomo præcedenti annotavimus, semper intelligitur secundum regulam, quia religiosus non tenetur ad eos mores supererogationis, qui non continentur in sua regula, vel ad illam non reducuntur, ut eodem tomo tractando de obedientia diximus, et in particulari de Minoribus explicuerunt Nicolaus Papa, in c. *Exiit*, vers. *Quem intellectum*, de Verb. signif., in 6; et Clemens, in Clement. *Facivi*, § *Nos circa*, eod. tit., et in

forma profitendi S. Francisci ita fit promissio servandi regulam fratrum Minorum, vivendo in obedientia, sine proprio, et in castitate; ergo ex vi talis professionis tenetur religiosus habere propositum servandi regulam, nam hoc ipsum est propositum tendendi ad perfectionem, quia non tenetur aliter tendere quam servando regulam, ut notavit Cajetanus, dict. art. 9.

3. *Secundum argumentum.*—Confirmatur ex modo loquendi Patrum. Nam Hieronymus, epist. 1 ad Heliodorum: *Tu igitur perfectum te fore pollicitus es, nam cum, derelicta militia (scilicet seculi), te castrasti propter regnum caelorum, quid aliud quam perfectam secutus es vitam? perfectus autem servus Christi nihil præter Christum habet, aut si quid præter Christum habet, perfectus non est; et si perfectus non est, cum se perfectum fore Deo pollicitus est, ante Deum mentitus est; os autem, quod mentitur, occidit animam.* Unde idem Hieronymus, epist. 8 ad Demetriadem, dicit, *non progredi in via perfectionis, regredi esse.* Quomodo loquitur etiam Bernardus, serm. 2 de Purificat. Hoc enim ideo verum esse potest in eo qui desistit ab intentione progrediendi; nam in executione ipsa non possumus semper proficere. Unde idem Bernardus, epist. 253: *Monache, inquit, non vis proficere, ergo vis deficere.*

4. *Tertium argumentum.*—Ultimo confirmari potest hæc sententia, quia regula religionis inducit ex suo genere aliquam obligationem in conscientia, ut capite præcedenti dictum est; ergo, licet illam transgredi in singulis semper sit in executione tantum peccatum veniale, quia materia est levis, intentione et proposito totam illam contemnere, erit peccatum mortale, quia objectum illud est materia valde gravis. Quæ ratio magis urgere videtur pro iis religionibus quarum regulæ obligant non solum ad poenam, sed etiam ad aliquam culpam.

5. *Pars negans.*—*Probatum hæc sententia argumento trimembri.*—*Primum membrum.*—*Secundum membrum.*—Nihilominus esse potest secunda sententia, negans esse peccatum mortale habere animum libere vivendi absque observatione vel cura aliqua servandi regulam, nisi in his tantum rebus, in quibus ipsa obligat sub peccato mortali, id est, in tribus substantialibus votis, vel in quolibet alio, si fortasse in particulari religione fit, et in specialibus præceptis rigorosis et gravibus, si quæ fuerint expressa in regula, juxta prin-

cipia capite superiori posita. Nam si malum propositum seu contemptus ad hæc etiam extendatur, manifestum est esse peccatum mortale, non solum ex modo, sed etiam ex objecto; imo non tantum simplex mortale, sed virtute multiplex, utpote contrarium multis votis et præceptis. Cum prædicta vero limitatione illud propositum esse non peccatum mortale, probatur primo, quia neque est contra votum, nec contra præceptum aliquod divinum aut humanum. Prima pars probatur, quia in professione religionis, per se ac præcise loquendo de statu religionis, ut sic, tantum fiunt tria vota, nam illa tantum sunt de substantia illius status. Unde, licet promittatur conversio morum, non est illa promissio intelligenda tanquam votum distinctum ab illis tribus, sed tanquam confuse et quasi collective continens illa tria. Quia non promittit quis aliam conversionem, nisi quæ exercetur servando paupertatem, castitatem et obedientiam; in qua obedientia regula includitur, quia non fit specialis promissio servandi regulam, nisi quatenus sub obedientiam cadit, vel, quod perinde est, solum fit promissio obediendi secundum regulam. At vero illud propositum non est contra aliquod ex his tribus votis, ut ex objecto et limitatione ejus a nobis explicata constat; ergo. Secunda pars probatur, quia vel illud jus est divinum positivum, et hoc ostendi non potest; vel est naturale, et hoc non, quia illud propositum non habet ex objecto intrinsecam malitiam, præsertim mortalem, quia non est de actibus per se malis, sed vel de indifferentibus, vel etiam de bonis, quamvis minus perfectis; imo interdum includere potest actus perfectiores, quam in regula contineantur vel permittantur, ut si quis proponat jejunare etiam quando regula prohibet, vel vigilare, quando præcipit dormire.

6. *Evasio refellitur.*—*Tertium membrum.* Dices, supposita professione, et incorporatione cum religione, quæ per illam fit, esse contra rationem naturalem nolle vivere secundum regulam ejus. Sed contra, nam in præcedenti capite ostensum est, hanc obligationem non esse majorem quam ex ipsa regula nascatur; nam ratio naturalis solum præcipit servare regulas communitatis in eo gradu obligationis, in quo ipsæ latæ fuerint; sed tota regula etiam collective sumpta non est posita cum obligatione ad mortale; ergo nec ratio naturalis obligat illo modo ad servandam illam. Probatum minor, quia in tota collectione regularum non est alia obligatio, nisi quæ consurgit ex

singulis particularibus regulis; quia auctor regulæ non intendit unam obligationem pro tota regula collective sumpta, et singulas in singulis regulis, sed per unamquamque regulam imponit suam obligationem, ex quibus consurgit totius regulæ obligatio, quæ revera non est una, sed est multitudo obligationum particularium. In illa autem multitudine nulla in particulari est quæ sit sub mortali, ut supponimus, quia vel in regula non est, vel, si est, non includitur in illo proposito. Ex multitudine autem obligationum levium, præsertim diversarum legum et rationum non consurgit obligatio gravis in conscientia. Quod est evidens, quando singulæ regulæ neque ad veniale obligant; nam, cum in singulis nulla sit obligatio in conscientia, omnes etiam simul non habent obligationem in conscientia; ergo multo minus possunt efficere unam obligationem gravem. Idem vero est, etiamsi regulæ singulæ obligent sub veniali, quia multa venialia non efficiunt unum mortale, juxta doctrinam certam 1. 2, q. 88 et 89; transgressiones autem talium regularum tantum sunt plura peccata venialia, nec inter se cohærent quasi ad componendam unam obligationem, ut dixi, sed tantum multitudinem discretam; ergo neque unam culpam gravem efficere possunt, sed multitudinem levium. Nec refert quod illa multa levia uno proposito apprehendantur, quando inter se non uniuntur in una materia gravi ejusdem vitii, ut sunt multa furta levia; quia alias non efficiunt unum objectum, a quo illud propositum habeat unam malitiam gravem, sed habet plures leves ex variis objectis, quæ virtute apprehendit. Imo, licet fingatur illa esse una malitia, erit tantum venialis ex vi regulæ; quia, ut supponimus, auctor regulæ simpliciter noluit per illam obligare ad mortale in quacumque materia etiam alias gravi, et nihil distinxit inter singulas regulas, vel totam collectionem earum. Et hinc probata manet tertia pars de lege humana, quia in præsentem non intervenit alia nisi regula, nam ex vi illius præcise loquor; sed regula non affert hanc obligationem, ut ostensum est; ergo.

7. *Confirmatur primo eadem pars negans.*—Et confirmatur hic discursus, nam si illud propositum formale esset peccatum mortale, etiam per solam executionem ac diuturnam consuetudinem licentiose vivendi sine observatione regulæ perveniretur ad statum peccati mortalis, quod admittere durum et perniciosum esset; ergo. Propter hoc fortasse Cajetanus, dict. 2. 2, q. 184, art. 5, diligenter ad-

vertit, loqui D. Thomam de intentione, ut distinguitur ab executione; quia deficere (inquit) a perfectione executive, non est simulare aut mentiri; deficere autem ex intentione, est simulare aut mentiri, et ita virtute negat dictam illationem. Rationem autem illius differentie reddit, quia status Ecclesiasticus significat directe intentionem existentium in statu, et non executionem. Quod inde colligit, quia status ille a principio habet suam significationem, cum tamen a principio non possit significare executionem, sed solam intentionem. Sed imprimis probatur nostra sequela, quia in moralibus perinde valet consensus virtualis et indirectus, ac formalis et directus; sed qui sciens et videns, longo tempore deficit ab observatione totius regulæ, habet plus quam virtualem consensum non proficiendi in perfectione secundum illam regulam; ergo si formalis consensus est peccatum mortale, etiam ille est peccatum mortale; et committitur tunc peccatum mortale, quando quis incipit prævidere suum statum, et non vult remedium adhibere, sed voluntarie continuare; sicut dici solet de illo, qui, levia furta committens, prævidere incipit jam consurgere materiam gravem. Deinde illa differentia a Cajetano assignata nimis speculativa et voluntaria videtur; nam exterior habitus vel status magis debet significare exteriorem vitam quam intentionem; vel cur potius hanc quam executionem? Nam a principio significabit initium executionis, et deinceps progressum ejus. Et præterea, admissa differentia, et illo mendacio, non esset mortale ex objecto, quia non est mendacium contra votum, ut ostendimus; neque etiam est mendacium perniciosum; cui enim nocuum infert, per se loquendo? Tandem nullum profecto mendacium esse videtur, quia exterior habitus vel status nec intentionem, nec executionem per se significat, sed obligationem regulæ accommodatam.

8. *Confirmatur secundo.*—Quod declaratur et confirmatur, nam alias sequitur etiam Episcopos peccare mortaliter, si habeant intentionem non vivendi perfecte, nec exercendi opera supererogationis, sed tantum servandi præcepta, et rigorosas obligationes voti aut officii; consequens est falsum; ergo. Sequelam admittit Cajetanus, quia D. Thomas ibi indifferenter loquitur de religiosis et Prælati, et de utrisque ait mendacium et simulationem committere, si deficiant ab intentione perfectionis. Consequens autem est incredibile, tum quia nullum apparet fundamentum talis pec-

cati mortalis, et asserendum non est, nisi ubi ratio aut lex cogit; tum etiam quia hoc esset damnare quamplures, vel fortasse ordinarium modum vivendi Prælatorum; satis enim fecisse putant, si singulis præceptis et obligationibus justitiæ, misericordiæ, castitatis, et similibus satisfaciant, nec prudentes et pii etiam confessores plus ab illis exigunt. Imo, si illa ratio simulationis aut mendacii sufficeret ad peccatum mortale, non solum deficiendo ab intentione, sed etiam ab executione perfectionis, peccaret mortaliter. Quin etiam profitendo illum statum sine perfectione, mortaliter peccaret. Probatur, quia ille non est status acquiritur perfectionem, sed hominis jam perfecti, ut supra declaratum est; ergo qui accipit illum statum, cum non sit perfectus, simulat et mentitur, quia ille status non significat intentionem proficiendi, sed virum jam perfectum.

9. *Confirmatur ultimo.*—Tandem confirmatur, quia alias sequitur esse in statu peccati mortalis illum religiosum, qui habet deliberatum animum non servandi unam, duas aut tres ex suis regulis, etiamsi cæteras servare studeat ordinario modo. Consequens etiam est durum et incredibile: suppono enim illas regulas non obligare ad culpam, vel non ad mortalem. Sequela patet, primo ex eadem doctrina Bernardi; nam frangere quamcumque regulam ex contemptu illius est peccatum mortale; ille autem est contemptus talis regulæ; si enim propositum non servandi totam regulam collective est contemnere illam, propositum etiam non servandi hanc regulam, verbi gratia, jejunandi sexta feria, aut examinandi conscientiam quotidie, est contemnere illas singulares regulares: ergo est peccatum mortale. Probatur item sequela, quia illud sufficit ut aliquis deficiat ab intentione proficiendi secundum regulam, vel quia illæ sunt tam necessariae ad perfectionem, ut moraliter non possit acquiri sine observatione illarum, ut est regula de quotidiana oratione, vel conscientie examinatione, et similes; vel certe quia totum et perfectum juxta Philosophum idem sunt. Qui ergo non habet intentionem servandi totam regulam, sed potius contrariam, plane non intendit esse perfectus secundum illam; ergo.

10. *Duplex præsertim difficultas enodatur, ac tota controversia per partes dissolvitur.*—*Primum pronuntiatum.*—*Sylvestri placitum.*—Hæc sunt quæ difficilem reddunt doctrinam illam D. Thomæ; in qua explicanda desidero nec laqueum religionis injicere, imponendo

periculum peccandi mortaliter, ubi revera non sit; neque etiam eis occasionem tribuere ut remisse vivant, et veris periculis peccandi mortaliter se exponant. Duo ergo explicanda sunt. Primum, de obligatione habendi intentionem proficiendi aut vivendi secundum regulam. Secundum, de transgressione regulæ ex contemptu. Circa priorem partem dico imprimis, religiosum absolute teneri ad progrediendum aliquo modo in via perfectionis. Probatur, quia ex vi suæ professionis tenetur velle servare statum qui secundum se est in consilio tantum, et non in præcepto; sed hoc ipsum est intrinsece velle tendere ad perfectionem; ergo. Explicatur minor, quia, ut tendatur ad perfectionem, non est necesse uti omnibus mediis utilioribus ad charitatem obtinendam, sed satis est uti aliquibus de se non præceptis; nam uti omnibus vix est moraliter possibile, vel saltem est rarissimum. Unde Sylvester, verb. *Religio*, 1, quæst. 3, postquam proposuit doctrinam S. Thomæ, subdit habere locum, quando religiosus omnia media ad illum finem sibi vult abdicare; nam si unum retineat, non est extra statum salutis; quia, licet teneatur ad intentionem tendendi, non tamen currendi ad perfectionem. Indicat autem necessarium esse ut retineat propositum utendi aliquo medio, quod non sit in præcepto.

11. *Explicatur et admittitur in bono sensu.*—Hoc autem potest intelligi, vel quod secundum se spectatum non sit in præcepto, et sic est verissimum, quia via perfectionis debet aliquid addere ultra communem viam mandatorum. Alio vero modo potest intelligi de præcepto etiam respectu ipsius religiosi, ita ut præter ea, quæ ratione votorum, vel ex rigoroso præcepto regulæ aut superioris facere tenetur, debeat necessario intendere aliquid sibi non præceptum adjungere. Et hunc sensum videtur ille auctor intendere. Difficile autem probari potest, quamvis id peculiare opus nimis onerosum non sit; nemo enim est tam dissolutus, qui non soleat aliquid supererogationis facere. Sed nihilominus in rigore cum nulla sit obligatio intendendi magis unum opus quam aliud, neque omnia simul, neque aliquod determinate ex his, quæ huic personæ præcepta non sunt, non apparet unde teneatur ad intendendum aliquod in confuso, vel suo arbitrio eligendum. Præterea, quamvis religiosus per votum efficiat sibi præceptum, quod alias erat consilium, nihilominus, servando votum illud, implet etiam consilium, et tendit per viam perfectionis; alias servare

castitatem, et paupertatem religioso voto confirmatam, non esset tendere ad perfectionem, quod plane absurdum est. Igitur ad implendam obligationem in assertionem positam, satis esse videtur quod religiosus intendat servare sua vota integre, prout in tali regula fiunt, et cætera omnia specialia præcepta suæ religionis, præter communia. Patet, quia si hoc faciat, vere tendit ad perfectionem; ergo si hoc præcise intendat, etiam intendit tendere ad perfectionem, etiamsi non intendat currere, ut aiebat Sylvester.

12. *Secundum pronuntiatum bipartitum.*—Dico ergo secundo, per se loquendo et ex vi objecti, non teneri religiosum sub peccato mortali habere propositum servandi omnia, vel aliqua ex his quæ nec promisit, nec sibi specialiter præcepta sunt; quamvis, moraliter loquendo, vix fieri possit ut habeat debitam intentionem salutis propriæ, quin hoc etiam intendat.

Suadetur prior pars.—Prior pars videtur sequi ex proxime dictis circa præcedentem assertionem, et convinci argumentis secundo loco factis; non enim possumus imponere obligationem sub peccato mortali sine voto, vel præcepto, de quo satis constet. Item, cum illo proposito stat amor Dei super omnia; quia relinquit hominem cum affectu de se efficaci non recedendi a Deo, ut ab ultimo fine, propter ullam rem mundi, quod satis est ad amorem super omnia; ergo illud propositum non est peccatum mortale ex objecto suo. Nam peccatum mortale evidenter pugnat cum amore Dei super omnia. Posterior pars probatur, quia vix potest moraliter contingere ut homo etiam secularis habeat firmum propositum nunquam peccandi mortaliter, quin consequenter nonnulla opera supererogationis faciat, et habeat formale vel virtuale propositum illa faciendi; quia, sicut substantia creata non potest sine omnibus accidentibus conservari, ita nec substantialis charitas et amicitia Dei potest sine aliquibus operibus, quæ sint extra substantiam ejus, existere. Ergo, servata proportione, non potest religiosus habere firmum propositum servandi omnia ad charitatem et ad perfectionem ejus necessaria in tali statu, quin paratus sit multa in particulari agere bona et honesta, quæ præcepta non sunt; quia non possunt moraliter hæc ab illis omnino sejungi. Quod notavit Gerson, dialogo de Perfectione cordis, p. 2, alphab. 68, lit. H, ubi cum dixisset, qui statuit servare præcepta, et non consilia, non esse in malo